

La Covid-19, l'economia i la vivència personal de la crisi

Aquesta crisi té alguns components que, si mantenim el teixit empresarial viu, ens podem recuperar en principi més aviat dels seus efectes | Cal evitar la desaparició irreversible de la planta industrial i prendre's seriosament el sector públic

Els fons previstos al pla «Next Generation EU», essencials per a la recuperació econòmica. | EC-Audiovisual Service

Segon article del dossier «Canvi 20-21»

Quins són els efectes principals que ha tingut la pandèmia de la CoVID-19 en l'àmbit de l'economia? Podríem parlar de **vuit efectes**:

L'enfonsament econòmic

La paralització de les cadenes logístiques amb els trencaments de globalització

La irrupció del dèficit públic i la consolidació d'un deute que ha vingut per quedar-se i de la càrrega

del deute tant aviat com pugin els interessos

L'ampliació de la bretxa de la desigualtat en renda

La incertesa general de com evolucionarà l'economia macro i la desigualtat futura (bretxes de treball telemàtic, d'escolarització, de guariments a la dependència desinstucionalitzats

La fragilitat de l'economia espanyola, salvada al 'gong' per l'ajut europeu

La posada en valor de la salut per a l'economia, i així de l'economia de la salut

I finalment, aprendre a treballar telemàticament, amb elevada productivitat, absent de costos de mobilitat, i noves formes d'ensenyament a la Universitat en la que imparteixo classes.

De fet, continua la incertesa dels efectes de la contingència sanitària (els beneficis així d'evitar-los) i la incertesa en els costos (totals, socials inclosos) que imposin els instruments per combatre-la. Aquest cop, la crisi té arrels i conseqüències diferents a l'anterior: tots els països la pateixen, d'entrada no la causa el canal bancari..., però pensàvem que teníem acotat el virus millor que no teníem la contaminació de tota la porqueria d'actius financers que circulava fora de l'abast del regulador. Durant la crisi bancària, l'absorció havia de ser necessàriament més lenta; **aquesta crisi té alguns components que, si mantenim el teixit empresarial viu, ens podem recuperar en principi més aviat dels seus efectes.**

Fins a quin punt tindrà efectes a llarg termini en aquest àmbit?

És incert en la seva magnitud: de la forma de la V passant per la WW, la J invertida, etc. També hi ha dubtes sobre la durada de cada conjuntura dintre del cicle recessiu, sobre la capacitat de transformar l'economia més enllà de senzillament recuperar-la, de l'afectació a les relacions humanes i comercials respecte de la globalització viscuda i de la necessitat de canvis a la gestió pública perquè deixi de ser un llast en l'operativa de les polítiques públiques (en la reacció, per exemple, de la crisi).

Pensem.cat és un projecte de la Fundació Congrés de Cultura Catalana.

Si creus que l'existència d'aquest espai de difusió de la recerca universitària i el coneixement acadèmic és útil i vols contribuir a fer-lo sostenible...

...associa't a la Fundació!

Com han afectat o afecten les polítiques adoptades fins ara?

Respecte la política monetària, ha tingut un impacte important, ja que s'ha gestionat de manera novadora i valenta pel Banc Central Europeu. Respecte la política fiscal, doncs va per països.

A casa nostra: insuficient, sense múscul financer pels errors arrossegats del passat. La política social no dona a l'abast, la mediambiental s'ha vist beneficiada amb l'aturada econòmica. La política sanitària ha mostrat tots els descosits només aparentment salvats per un professionalisme momentani, del que pensàvem era el millor sistema del món, i la política educativa és la que més dificultat ha mostrat per sobreposar-se als canvis.

Certament, la crisi de la CoViD-19 ha posat el sistema sanitari al límit del col·lapse. Més enllà de la inevitable tensió que suposa una pandèmia així, **no es pot però considerar que les retallades en sanitat de l'anterior crisi hagin limitat la capacitat de resposta del sistema.** Les retallades d'aquell moment eren inevitables, ens les imposaven des d'Europa, que era qui assumia la factura i tenia motius per malpensar que fèiem dèficit públic quan "España iba bien". El context actual és diferent: la crisi afecta a tothom i el virus ha atacat no depenent de com de bé o malament s'ha portat en el passat cada país. El virus ens ha afectat a tots per igual, però la reacció d'Espanya ha sigut pitjor i no millor que la d'altres països. Pel sistema sanitari català:

l'infrafinançament és estructural i prové del finançament autonòmic. Les retallades passades simplement van fer el forat més gran.

La credibilitat espanyola per fer sostenible la situació té la que li vulgui donar Europa. **Estem a temps de refer les nostres estructures productives via Next Generation EU.**

[noticiadiariambautor]93/165[/noticiadiariambautor]

Quines mesures o polítiques caldria aplicar a partir d'ara, tenint en compte la situació creada per la pandèmia?

Cal evitar la desaparició irreversible de la nostra planta industrial, mantenir el teixit productiu i de serveis tant com es pugui davant de la recuperació futura de la demanda i fer aprenentatges de resiliència i de capacitat adaptativa. I matar l'altre virus, el del finançament del país, aquell virus que 've de Almansa'.

Ara no s'ha d'aprimar el sector públic. El que s'ha de fer és prendre-se'l seriosament. Cal talent i intel·ligència a les institucions públiques, que de normal ja afecten a la meitat de la generació de renda i riquesa del país. I que, a més, quan el mercat falla, necessita sortir al rescat. No és ara el moment d'augmentar la pressió fiscal; sí certament el compliment dels qui ara fan frau o eludeixen tributs: no són patriotes ni es mereixen reconeixements, ja que aquesta falta de recaptació mina la capacitat de l'estat per actuar en benefici de la gent. En tot cas, en el futur, s'haurà de reequilibrar la fiscalitat entre renda de treball i de capital, entre impost sobre la renda i societats, entre patrimoni empresarial i la resta de la riquesa.

El dilema avui es troba en saber transitar, i no retornar, per a refer les nostres vides: volem retornar a la nostra normalitat. És la represa a la que aspiren els poders públics, la recuperació que demana l'economia. La reindustrialització que desitgen molts analistes, alguns amb ganes de refer el país, des de la recerca científica. És la reenginyeria de processos que es demana des de les escoles de negocis. **Reestructurar els nostres sectors productius més tocats, relligant crèdits i clients.** Reforçar l'aposta per activitats de més recorregut, recapitalitzar l'economia per reinvertir cap a activitats més rendibles. Reformar o revolucionar les nostres estructures fiscals per a recaptar millor en el tsunami fiscal que vindrà i no haver de retallar i més aviat repensar el nostre estat del benestar.

Però sabem que tornar al passat no és possible, que recuperar l'estructura danyada és una resposta de curt termini, no reconciliable amb un futur renovat. La realitat del planeta reclama que transitem des del món que hem rebut, ara en una situació insostenible, des de la fragilitat que ens marca la pandèmia, cap a una altra que sigui reversible. Rellegeixo els darrers articles sobre la reactivació econòmica i veig més el reintent de reeixir el model actual, amb el perill de relligar-lo amb els errors del passat *status quo*, mirant pel retrovisor, que no reforçar els arguments per a refer-lo sobre bases noves, reaccionant amb la seva renovació profunda, que revisi i remogui les dependències de solc, rejuveneixi la reivindicació del benestar humà, que reconcilli reclamacions amb realitzacions. Rectificar, reduint la religió consumista que ens refugia en un benestar fals que no entén del relax personal ni de les relacions humanes. **Cal revisar per refusar, rectificar i reforçar: no reconstruir.** I recolzar el que funciona i té futur, per remoure, rellevar, retrocedir, retractar-se del que son rebequeries del que no retornarà.

Es requereix majorment transformar, transitar, 'translacionar': no recuperar, des de la resiliència, per a regressar a l'antic *status quo*. Els diners que vinguin d'Europa per a nous projectes és la nostra gran (última?) oportunitat.

Hi ha alguna dada rellevant que sigui convenient de conèixer?

Vàries. En particular, si el deute ara a llarg termini que se'ns diu d'Europa es podrà fer mai equivalent al deute perpetu i segons altrament sigui l'evolució futura dels tipus de interès.

Bibliografía:

Esteve, M., et al. (2020). Por un sector público capaz de liderar la recuperación (pdf). *Colección Health Policy Papers*. Barcelona: UPF.

Hall, B., et al (2020). How coronavirus exposed Europe's weaknesses. *Financial Times*.

López-Casasnovas, G. (2020). Reflexions entorn del COVID19 (pdf). *Col·lecció Health Policy Papers*. Barcelona: UPF.

- (2020). Entender la realidad. Gasto público y fiscalidad. Donde estamos y lo que nos espera (pdf). *Colección Health Policy Papers*. Barcelona: UPF.

López-Casasnovas, G.; Hernández Aguado, I. (2020). Tres textos para el día después (pdf). *Colección Health Policy Papers*. Barcelona: UPF.

López-Casasnovas, G.; Pifarré-Arolas, H. (2020). Healthcare systems: organization and response to COVID-19 (pdf). *Health Policy Papers Collection*. Barcelona: UPF.

Oppenheim, B., et al (2019). Assessing global preparedness for the next pandemic: development and application of an Epidemic Preparedness Index. *BMJ Glob Health*; 4(1): e001157.